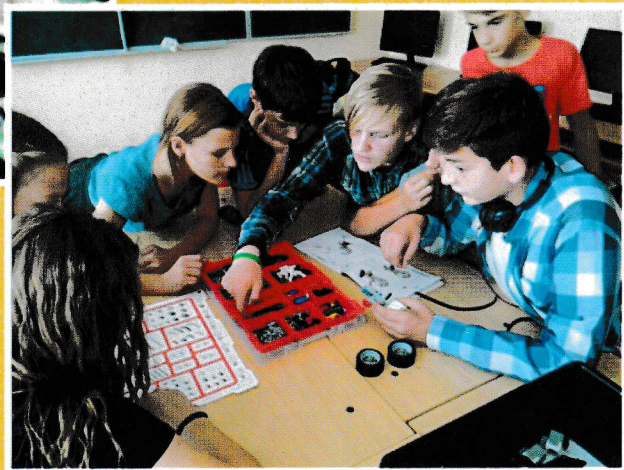
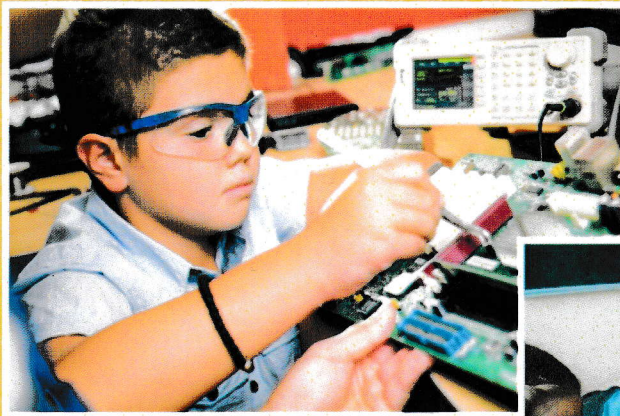

ДО 100 -річчя з дня народження
В.О. Сухомлинського

ПОШУК МОЛОДИХ

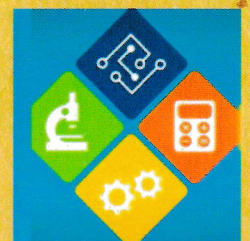
STEM-ОСВІТА ЯК НАПРЯМ
МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕТОДИК НАВЧАННЯ
ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ
ДИСЦИПЛІН У СЕРЕДНІХ І ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(26-27 квітня 2018 року, м. Херсон)

ХЕРСОН 2018

ОСОБЛИВОСТІ СИБС-КОНФЛІКТІВ У ДИТИНСТВІ

*Ветчинова П. В., Казаннікова О.В., Спринь О.Б.
Херсонський академічний ліцей імені О.В. Мішукова при
Херсонському державному університеті*

Актуальність дослідження полягає в необхідності виявлення детермінант та особливостей прояву конфліктної поведінки сиблінгів з метою подальшої нормалізації взаємин дітей в родині.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні специфіки сибс-конфліктів у дитинстві. У відповідності з поставленою метою дослідження були поставлені наступні **завдання**: конкретизувати сутність процесу соціалізації та формування соціальної поведінки в дитинстві; визначити поняття «сиблінговий симптомокомплекс» та розкрити феномен сиблінгових позицій; проаналізувати специфіку сиблінгових конфліктів у дитинстві; охарактеризувати методи психодіагностики сибс-конфліктів у дитинстві; провести емпіричне дослідження специфіки сибс-конфліктів в дитинстві; розкрити шляхи оптимізації взаємостосунків сиблінгів. Для розв'язання поставлених завдань застосовувалися загальнонаукові методи теоретичного пізнання предмета дослідження (аналіз психологічної і педагогічної літератури, зіставлення та узагальнення фактів, аналіз та систематизація діагностичного інструментарію). Використовували тест-опитувальник «Оцінювання рівня тривожності й схильності дитини до неврозу» (за А. Захаровим); тест Розенцвейга (модифікація), використовували для оцінки ступеня розвинутості у дитини такої форми поведінки, як агресивність, яка часто проявляється у відношеннях сиблінгів; Анкета для дорослих (визначення рівня агресивності) М. Алворд, П. Бейкер.

Емпіричне дослідження здійснювалось на базі школи гуманітарної праці. З метою виявлення конфліктної поведінки серед сиблінгів було сформовано 2 групи: експериментальну, до якої увійшли 12 учнів, які мають братів сестер і контрольну, до складу якої ввійшли 12 учнів, які є єдиними дітьми в родині. Вік дітей в обох групах 7 – 8 років. Аналіз наукової психолого-педагогічної літератури, проведене експериментальне дослідження дозволили зробити наступні висновки:

1. Період дошкільного дитинства є періодом підвищення значущості мотивів соціальної поведінки. У цей період посилюються позитивні мотиви соціальної поведінки: мотиви аффіліації, досягнення успіху, влади, досягнення успіху, престижу, просоціальної поведінки. На розвиток соціальної поведінки в дитинстві впливають допитливість дітей, їх інтерес до гри, прагнення до спілкування, а також оцінки діяльності та особистісних властивостей дітей їхніми батьками. Найбільш значний вплив на процес соціалізації і формування соціальної поведінки дитини має стиль виховання і власна поведінка батьків.

2. Сиблінговий симптомокомплекс – складноструктурована система особистісних властивостей (психодинамічних, особистісних, соціально-психологічних), тип якої зумовлений структурними та процесуальними особливостями сиблінгової підструктури сімейної системи. Сиблінгова взаємодія потенційно є такою ситуацією індивідуального розвитку дитини, яка може стати для неї психотравмуючою, а внутрішня структура особистості - конфліктною.

3. Сиблінговий конфлікт - це ситуація в якій конфліктує мають різну оцінку подій, які відбуваються, і не бажають вислухувати співрозмовника, іти на компроміс. Крім безпосередньої причини міжособистісних розбіжностей конфліктна ситуація сиблінгів характеризується рядом істотних параметрів, що визначають її зміст і динаміку. Причини сиблінгових конфліктів залежать від віку дитини, негативних взаємин в родині, особливостей виховання і стратегій батьківських покарань, а також від характерологічних особливостей особистості дитини. Гостріше сибс-конфлікт буває виражений в емоційно чутливої дитини, у дитини, що нервово і соматично послаблена і у дитини, яка не отримує достатньої уваги і піклування з боку матері. Конфлікт завжди пов'язаний з негативними емоційними переживаннями.

4. Діагностика сибс-конфліктів у дитинстві повинна бути спрямована на з'ясування причин, виду, змісту асоціальних тенденцій дитини. Діагностичний комплекс повинен обиратися таким чином, щоб максимально повно охопити можливий діапазон проявів конфліктної поведінки. Діагностика повинна охоплювати не тільки дітей, а і близьких дорослих. Методи діагностики добирають з урахуванням віку, можливостей і особливостей дитини. Якість діагностики визначає можливість і результати корекційної роботи.

5. У ставленні до конфлікту сиблінги більш схильні перекидати відповідальність на інших (братів, сестер або батьків), часто використовують самозахист, звинувачують інших у виникненні конфліктної ситуації. Досліджувані, які є єдиними дітьми, проявляють більше бажання розв'язати конфлікт, але не завжди беруть на себе відповідальність. Не суттєвими виявились показники схильності до неврозу і тривожності, які є приблизно однаковими в обох групах. Також не суттєвими виявились відмінності у співвідношенні агресивних і неагресивних реакцій в двох групах. Суттєвими виявились відмінності у типах реакцій на конфліктну ситуацію. Кількісний аналіз результатів виконання тесту Розенцвейга показав, що для сиблінгів найбільш типово виявився тип реакції, за якою сиблінги вбачають причини своїх невдач у зовнішніх обставинах, вимагають розв'язання конфліктних ситуацій від інших людей. Внаслідок цього, таким дітям притаманні підвищена конфліктність та агресивність. На конфлікти сиблінгів впливає різниця у віці. Отриманий коефіцієнт кореляції = +0,82 свідчить про позитивний сильний зв'язок між різницею у віці між сиблінгами і кількістю агресивних реакцій – чим більше різниця у віці, тим більше агресивних реакцій.

6. Конфліктна поведінка завжди ініціативна, активна, іноді небезпечна для оточення, а тому потребує грамотної корекції. Розв'язання сибс-конфліктів, формування просоціальної, неконфліктної поведінки дитини в сім'ї пов'язане нормалізацією стосунків у сім'ї, з активним соціальним навчанням неконфліктним формам поведінки, конструктивним способам розв'язання протиріч, набуттям знань і соціальних навичок, а також вихованням системи особистісних диспозицій, настанов, на основі яких формується здатність реагувати на конфліктну ситуацію соціально прийнятними способами.

Література:

1. Агресивна дитина: як їй допомогти / Упоряд. О.А. Атемасова. – Х.: Ранок, 2010. – 176с.
2. Терещенко Л.А. Як зберегти психічне здоров'я дітей 5-7 років / Л.А. Терещенко. – К.: Шк. Світ, 2012. – 104с.

РЕАКЦІЯ НА РУХОМИЙ ОБ'ЄКТ ЗА МЕТОДИКОЮ М.В.МАКАРЕНКА

Воличенко І.Р., Спринь О.Б.

*Херсонський академічний ліцей імені О. В. Мішукова при
Херсонському державному університеті*

Велике значення для забезпечення ефективної трудової діяльності, а також успішності навчання відіграють індивідуально-типологічні властивості вищої нервової діяльності.

Об'єктивне вивчення індивідуальних особливостей психофізіологічних якостей людини є надзвичайно важливим. Пристосування людей до умов навколишнього середовища, по-різному поведуться в екстремальних ситуаціях, мають різні схильності та здібності, виявляють різну здатність до навчання і оволодіння різними професіями. Саме це й визначає необхідність враховувати індивідуальні психофізіологічні особливості людини при навчанні, в спортивній та трудовій діяльності[3,4].

Фізіологічний зміст поняття рухливості до сих пір залишається ще недостатньо розкритим. Тому особливо велику актуальність має добір адекватних методик дослідження сили, рухливості, а особливо зрівноваженості нервових процесів та розшифрування фізіологічного змісту отриманих показників[2,3].

Об'єктом дослідження були студенти 4-го курсу спеціальності «Біологія*» Херсонського державного університету у кількості 98 осіб віком 21-23 роки. На обстежуваних було одержано основний фактичний матеріал по вивченню динаміки властивостей основних нервових процесів, а саме визначали реакцію на рухомий об'єкт. Дослідження проводилось протягом трьох навчальних років: жовтень – листопад 2015 –